

MATI IN GOSPODINJA

LETO 1930 — STEVILKA 10.

Kako naj vzgajam k resničnosti?

To vprašanje si je gotovo zastavila marsikatera mati, ko je prečitala zadnji naš razgovor o resničnosti. Na to bomo skušale danes odgovoriti.

Da moremo vzgajati za resničnost, moramo v prvi vrsti v otrocih zbuditi zmisel za resničnost, ali duha resničnosti. In kako to? Tako, da smo najprej neizprosno resnične do same sebe in do otrok. Starši, zlasti pa mati, je za otroka nezmotljiv nauk. Kakor so v otrokovih očeh najlepši, so gotovo tudi najboljši. In resnično: paradiž se poruši v otrokovi duši takrat, ko spozna: mati ali oče sta lagala.

Toda, kako je navadno v življenju? Kako pogosto mati očetu drugače pove o svojih izdatkih, kakor so pa bili v resnici! A otrok je bil zraven prvič in drugič in je prav pogosto sodnik materin pred očetom. Razne šaljivke pripovedujemo radi iz otroškega življenja; a če pametno premislimo, bomo spoznali, da je mnogokrat otrokov čut za resničnost tako dobro razvit in še nepokvarjen, da iz tega nastanejo omenjene šaljivke, ki pa ne spravljajo otroka v slabo luč, ampak odrasle.

So tudi matere, ki kupujejo otrokom raznovrstne priboljške in slaščiče, proti koncu meseca pa zmanjkuje denarja. Prav nič ne pomislijo in s priučeno lažjo pošljejo otroka k očetu po denar. Ali ni to zavedno pohujšanje otroka? O, da bi si od vsega početka oče in mati v vsem

sporazumela, delila svoje skrbi in si drug drugemu zaupal! Da bi bil zakon vsem očetom in materam skupnost v mišljenju in vsem hopenju in delovanju! Da bi si bila oba vseskozi zvesta, da zakonska ljubezen pomeni žrtev in odpoved sebi in življenje za druge, prav gotovo ne bi prišlo med njima nikoli do neresnice, nikoli do laži.

Seveda ima marsikatera mati vzroka prikrivati svoje, tudi potrebne izdatke pred možem, ki vidi samo sebe in le zanj ni ničesar škoda. Seveda pa vselej pri tem trpi vzgoja. Otrok namreč opazi to prikrivanje, neodkritost, potvarjanje; ali je potem čudno, če se sam prav na isti način prikriva staršem? Saj vendar vemo, da vzgoja zahteva popolno zaupanje otroka v resničnost staršev.

Na ta način privzgojimo otrokom čut resničnosti.

Kar se pa tiče vzgoje k resničljubju, pa je v prvi vrsti potrebno, da male skrbno varujemo pred vsakršno priliko za laž. Kakor malčka ne postavimo prezgodaj na šibke nožice, da se mu ne skrivel, prav tako tudi njegove dušice ne smemo poskušati.

Kar hitro smukne malemu porrednežu neresnica iz ust, če ima oče že za hrbtom skrito palico; in če se mu je enkrat laž posrečila, jo še pogosto uporablja. Zato naj v družini ves red ne obstoja samo v večnem ponavljanju zapovedi in prepovedi, žuganju in kazni. Starši niso policaji, ampak vzgojitelji in niso zato, da bi otrokom oteževali mladost s svojimi odredbami, temveč da jih priprav-

ljajo za življenje. Velike zapovedi, ki jih je dal Gospod vsem ljudem, veljajo tudi za družino in popolnoma zadoščajo, le to ali ono je treba točneje oblikovati, da se družina in otroci obvarujejo škode.

Če se kdaj primeri kak nered ali prestop, naj oče ali mati ne vprašuje tja v en dan: »Kdo je to naredil?« ali »Ali si ti to storil?«, temveč naj prej sam dobro preišče in šele ko se v stvari čisto dobro spozna, naravnost reče: »To si pa ti napravil!« Boljše kako malenkost prezreti, kot pa otroka navajati v hinavščino in laž.

Kaj pa tedaj, ko oče ali mati spozna, da otrok laže?

Tu naj se najprej vpraša: »Ali je pa bila to res laž?« Vsak otrok ima domišljijo, ki pogosto resničnost neverjetno povečava, ki pogosto kaj prideva ali tudi to, kar je resničnega, spremeni. V takem slučaju je treba otroka opozoriti na tisto in tako, ki se je resnično zgodilo in na ta način plod njegove domišljije ločiti od resničnega dogodka, da tudi pozneje v življenju vsako stvar pravilno gleda in je nepravilno ne precenjuje, pa tudi ne podcenjuje. Naučiti ga je treba, da pravilno razločuje malo od velikega, resnično od izmišljenega in ta način svojo domišljijo pravilno vlada. V trdem življenju današnjega časa itak sanjačev ne moremo rabiti.

Kaj pa, če otrok v resnici laže? To se navadno zgodi tedaj, če si hoče kaj dobrega, prikupljivega pridobiti, ali se čemu neprijetnemu izogniti. Potem tiči tam daleč zadaj za lažjo otrokova glavna napaka, ki jo hoče prav z lažjo prikriti. Zdaj je treba pa skrito napako postaviti na svetlo in njo odstraniti, da potem laž, ki je le-to pokrivala, izgubi tla in postane nepotrebna že sama po sebi. Otroka s tem privedemo do spoznanja, kje je ognjišče njegove slabosti, mu pomagamo to ognjišče razdreti in ga tudi podpiramo, da več ne pusti, da bi zagorelo; obenem pa tudi odstrani vir laži.

Laž je vedno slabost, bojazen, strahopetnost; otrok pa, ki ga vzgajamo v krščanskem ponosu, bo lahko in dobro razumel, da vsak pošten človek zaradi svojega dostojanstva vsako laž zametuje in jo ponosno odklanja.

Pomivanje posode.

Pomivanje kuhinjske posode je veljalo vedno za jako neprijetno, utrudljivo ter zamudno kuhinjsko opravilo; pa le zaradi tega, ker smo ga opravljali napačno.

Po obedu smo za delo običajno manj sposobni; kako naj tedaj zahtevamo od gospodinje, da stoji sključena nad pomivalno skledo ali koritom cele pol ure, eno uro, ali celo še več. Pomislimo samo, koliko trpi pri tem križ, noge, pa še prebava in vse to prav po nepotrebnem. Po navodilih sodobnega gospodinjstva pa je mogoče izvrševati do sedaj utrudljivo in nepriljubljeno pomivanje posode tako, da nam je skoraj v oddih in v zabavo. Tu pa je treba pred vsem upoštevati sledeče:

1. Mislimo na pomivanje že tekom dopoldneva (med kuhanjem);

2. delo izvršujemo sede in po določenem načrtu!

Ako se bomo že med kuhanjem večkrat spomnili, da bo treba po obedu vse, kar je rabljenega in umazanega, pomiti, tedaj bomo gotovo bolj štedili pri uporabi posode in je ne bomo mazali po nepotrebnem. Tudi kuhinja sama bo na ta način po obedu snažnejša nego drugače in ne bo videti kot bojišče po bitki, kjer leži vse križem drugo čez drugo. Posodo, ki smo jo med kuhanjem le malo umazali in je ne mislimo tekom dopoldneva več rabiti, lahko že dopoldne (sproti) umijemo in spravimo nazaj v omaro. Posodo pa, katere ni mogoče umiti kar na hitro in mimogrede, nalagajmo v škafo,

napolnjen z mrzlo vodo. V mrzli vodi se posoda tekom več ur lepo odmoči in po kosilu je z lahkoto in urno pomijemo. Voda v tem škaflu naj pokriva vedno vso posodo. Ker je pokrita z vodo, se tudi muhe ne pasejo po njej, kar je posebno važno, takrat, kadar je zaradi obilice drugega posla ne utegnemo pomiti takoj po obedu.

Kuhinjskih nožev ne smemo namakati! Zato jih takoj po uporabi trdo zberišimo s papirjem in položimo na suh prostor (miza, polica). Na ta način ne dobe madežev, ki jih pozneje le težko odstranimo.

Ko smo dopoldne, tekom obeda in po njem uredili vse rabljene predmete (sklede, skodelice, zajemalke itd.) na prostor za pomivanje, smo si s tem že znatno olajšali delo. — Najbolj važno pa je za pomivanje, da si pravočasno pripravimo dosti tople vode. Lončev in kozic, v katerih smo kuhali, ne smemo pustiti izpraznjenih in suhih na štedilniku, ker se ostanki jedi prisuše. Vsak lonec ali kozico, iz katere smo vzeli jed, napolnimo takoj z vodo in postavimo na še toplo štedilnikovo ploščo. Med tem, ko obedujemo, se voda lepo pogreje, posoda pa odmoči.

Pomivajmo sede, da ne utrujamo križa in nog! Saj pri tem delu vendar ne potrebujemo drugega kakor roki. Pri napačnem, sključenem držanju telesa niso trpeli samo zgornji omenjeni deli telesa, temveč smo stiskali tudi želodec, ki ravno po zaužitju obedu prebavlja in ne sme biti oviran v svojem delovanju.

Skleda ali škafl za pomivanje naj stoji nizko, na klopi ali stolu. Mizarji izdelujejo danes že prav dobre kuhinjske mize, pri katerih potegnemo izpod vrhne mizne ploskve predalu podobno desko, v kateri je vdrelana ena, navadno pa dve posodi za pomivanje. Skledi sta v višini, ki je za sedenje najbolj pri-

kladna. K mizi si postavimo še primerno visok stol. Da pa med pomivanjem ne stojamo, si pripravimo že prej vse, kar potrebujemo. Poleg zadostne količine tople vode naj bodo v bližini še krpe za pomivanje in brisanje, krtačica, milo, pesek itd.

Levo poleg skleda z vodo naj bo skleda, sklednik ali druga naprava, kamor polagamo pomito posodo, da se odteče. Levo od sebe pa zložimo umazano posodo, iz katere smo že prej odstranili ostanke jedil in jo tudi izplaknili.

Da gre pomivanje hitro izpod rok, brez prekinitve in prenehanja, postopamo takole:

Sedemo! Z levico vzamemo posodo, jo denemo v vodo, z desnico jo umijemo, ter zopet z levo, ki jo že drži, položimo tja, kjer naj se odteče. Ko smo z roko že na levi, primemo zopet z isto roko prihodnji kos umazane posode in nadaljujemo na ta način, dokler ni vse pomito. Levica prinaša in odnaša, desnica pa pomiva. Tako se roki ne križata in delo neverjetno hitro napreduje. Pri tem se pa prav nič ne utrudimo, kajti desnico lahko upremo z zapetjem ob mizo, da se premika prav za prav le roka, od zapestja dalje.

Ko smo vse pomili, še ne vstanemo, ampak vzamemo drugo, suho krpo, ter pomito posodo zberšemo. Ako imamo na razpolago vročo, čisto vodo, tedaj lahko poskropimo z njo posodo in jo s tem tudi še enkrat izplaknemo. Posoda se na ta način sama, brez brisanja osuši.

Rabljene krpe izplaknemo in jih obesimo, da se posuše, na žebelj ali kljukico (zanjaka), ki smo si jo v ta namen pritrdili kar pod mizo, da nam je vse čim bliže. Potem šele vstanemo, zložimo pomito in suho posodo v omaro, skledo za pomivanje pa izpraznimo, umijemo in zberšemo. Pri takem pomivanju se tako rekoč odpočijemo od dopoldanskega

dela, in spočiti z veseljem nadjujemo pospravljanje kuhinje.

Opozarjamo pa gospodinje na to, da delo, ki ga opravljamo na opisan način (sede), ne gre prav nič počasneje od rok, temveč hitreje, posebno, če smo se enkrat navadili nanj. St. H.

Še tele vrtné škodljivce!

Mlade setve, zlasti v toplih greдах hudo pokvari krt, ki ga zaradi tega vrtnarji neusmiljeno preganjajo, dasi je sicer koristen. Kjer se močno razmnoži, je na vrtu vse-kakor velika nadloga, ki se je moramo iznebiti na ta ali oni način. Najbolj pravilno ravnamo, ako polovimo žive in jih odnesemo na drugo zemljišče, kjer so bolj na mestu in odkoder ne morejo nazaj na vrt.

Prav tako so vrtnarji veliki sovražniki vrabcev, in sicer po pravici. Ta sovjat predrzna ne le da prežene s svojo kričavo vsiljivostjo vse druge bolj koristne ptice, ampak tudi naravnost dela škodo po mladih setvah na zelenjadem vrtu. Komaj izkali grah, pa ga že vleče iz zemlje, prvo solato morajo imeti seveda vrabci, setev nobena nima miru pred njimi. Tudi brstje sadnega drevja je proti koncu zime v nevarnosti pred njimi. Po drugih državah ga zaradi tega preganjajo kakor najhujši plevel. Mislim, da bi ne škodilo, ko bi tudi mi posnemali ta zgled. Sedajle je čas, da mu razdiramo gnezda in ga vztrajno preganjamo od hiš in vrtov. Čim manj bo vrabcev, tem več koristnih ptic in tem več naravnih pomagačev pri zatiranju vrtnih škodljivcev.

K najhujšim škodljivcem na vrtu prištevamo znanega in po vsej pravici osovraženega voluharja. Gorje mladim jablanam in posebno korenasti zelenjadi, ako se je ugnezdil na vrtu in ga nihče ne preganja. Na domačem vrtu mu pridemo najbolj do živega, ako ga lovimo v pasti n zastrupljamo s pasto »zelio«,

ki je nalašč v to svrhu pripravljena. (Dobi se pri Chemotehni v Ljubljani, Mestni trg 10). Naravni sovražnik voluharja je podlasica. Kjer je na vrtu ali v njega bližini ta najmanjša zver, se nam ni bati voluharjev.

Prav tako so velika nadloga na vrtu miši. Zlasti grdo gospodarijo pozimi s korenasto zelenjadio in s cveticami. Kjer so na vrtu miši, je težko gojiti čebulnice, nageljne in še marsikaj drugega. Miši zatiramo s strupom (zastrupljeno žito »zelio«), ki ga potaknemo po rovih. Kjer hodijo na vrt mačke, navadno ni miše nadloge.

Na vrtu delajo škodo tudi golobi, ako zasledijo grah ali kako drugo seme. Še bolj nadležne so nekatere sicer zelo koristne ptice pevke, ki posebno ljubijo oljnata semena. Ko zori semensko zelje, solata itd., jih je treba vztrajno odganjati, drugače ni kaj spravljati. Semenske rastline tudi obvarujemo pred temi sladkosnedami tako, da jih ovijemo, ko odcveto, z redko senčico.

Neprijetni gosti na vrtu so mravi in strigalice. Mravelj se iznebimo, ako poiščemo in odpravimo mravljišča. Zalijmo jih z vrelo vodo, ali z arborinom ali z lugom ali s petrolejem! Strigalice lovimo v razne nastave, kjer se skrivajo, odkoder jih lahko dobimo k rokam.

Naposled še tri domače živali, ki jih moramo čimbolj odganjati od vrta. Najhujši izmed njih je kura in vsa domača perutnina sploh. Te živali ugonobe zlasti spomladi sproti vse zelenje in v kali zatro vsako rast. Kar ne požro, pa pomandrajajo in ponesnažijo. Obdelano zemljo razbrskajo in temeljito uničijo vsak posevek. Vendar pa je perutnina tudi zelo koristna, ako je spustimo na vrt od novembra meseca, ko pospravimo pridelke, do februarja, marca, ko začnemo z obdelovanjem (seveda, če je kopno), ker temeljito obračuna z različnimi škodljivci v zemlji.

Pes tudi ne spada na dobro ure en vrt, ker hodi vse vprek in s svojo grdo navado onesnaži cvetlice in zelenjad.

Strogi vrtnarji prav tako tudi mačk ne trpe na vrtu, kjer tako rade zalezujejo koristne ptice pevke in izbirajo za stranišče najlepše poravnana zemljišča. Mački je težko zabraniti pot na vrt, ker je ne drži nobena ograja. H.

Mrtvični krč.

D. Cosić Nikola, šef kirurškega oddelka

Vedno in vedno v večji meri in večjem številu mišic se pojavlja krč. V poslednji dobi boleznik kaže bolnik sledečo sliko: Mišice glave so v popolnem krču, spodnja čeljust krepko stisnjena na zgornjo, glava sklonjena jako nazaj, vrat in trup v krču in kar najbolj stegnjena, tako, da se bolnik, ko leži, dotika postelje le s zatilnikom in s petami, dočim je ostali del telesa skrivljen navzgor kakor obok.

Razen težkega dihanja za čas bolezni, bolnik ni v stanju, da se hrani, razen v začetku bolezni in to le tedaj, ko se ne nahaja v krčevitem stanju.

Svetloba ga moti. Hrup in nemir, pa tako majhen, izzoveča opasne krčne krize. Včasih zadostuje le najmanjši dotik in takoj nastopi strašna kriza. Inteligenca, razum in počutki so pri bolnikih popolnoma ohranjeni, kar znači, da so se toksini zadržali edino le na živcih in živčnih stanicah, ki zapovedujejo mišičnim kretnjam.

Temperatura je za čas bolezni visoka. Pri akutnih slučajih dviga se do 42 stopinj C, a včasih še celo do 44 stopinj C. Temperatura se včasih dviga neki kratek čas tudi po smrti. Pri manj ostrih oblikah temperatura skače med 38 do 39 stopinj C.

Razen prav kar opisane oblike tetanusa imamo še sledeče:

1. Tetanus novorojenčkov, ki je postal jako redek, odkar se polaga velika važnost na razkuževanje pri porodih. Vstopna točka pri teh bolniških je popek, potem ko je odpadla popkovina. Pojavlja pa se te-

tanus v prvih 10—12 dnevih življenja. Bolezen se pojavi v čvrsto stisnjenimi čeljustmi in daje vse znake splošnega tetanusa. Smrt nastopi vsled krčev dihalni mišic in to po 3—4 dnevih, ko se je pojavila bolezen.

2. Tetanus porodnic nastane v času 8—14 dni po okuženju. Prvi znaki obolenja so težko zauživanje hrane in krči v žrelu. Krči vratnih in hrbtnih mišic niso tako močni, kot običajno. Udje so v navadnem stanju. Šele po nekaj dnevih nastopijo krči, ki izzovejo dušenje in cijanozo (bolnica pomodri), dočim žila jako hitro bije. Smrt nastopi v 48 urah, najčesče, ker odpove srce.

3. Tetanus na glavi. Nastane kot posledica rane na glavi, in sicer na licih ali vsled rane v notranjosti glave. Četrty ali peti dan se pojavijo znaki: čeljustni krč in otrplost lica. Oba znaka se nahajata samo na oni strani, kjer je rana. Po enem tednu se pojavi težko požiranje vsled mišičnih krčev v žrelu. Krčevito stanje vratu in krči sami so umerjeni. Pri tej obliki nastopi smrt 2—3 tedne po prvih znakih in to vsled zadušenja.

Mimogrede omenim še tako zvani medikalni tetanus ali tetanus, kjer ni vidna vstopna točka okužilve. Tudi ta oblika tetanusa ima svojo vstopno točko, ki se nahaja kot majhna ranica v nosu ali pa na ustni sluznici.

Med kot zdravilo.

Že v minulih stoletjih so pristni čebelni med rabili kot zdravilo. Ker se ni ohranilo uavodilo, kako naj se med rabi v posameznih slučajih obolenosti, je umevno, da je pri napačni uporabi izostal učinek, ki je pri pravi uporabi naravnost presenetljiv. Veljalo je mnogo poizkusov, da zamoremo danes v posameznih slučajih obolenosti dati navodila za rabo medu kot zdravilo; omejimo se samo na bolezn, ki so naravnost čudovito

ozdravile v tolikih slučajih, da je domišljija izključena.

1. Med kot pomirjevalno sredstvo za živčevje pri pomanjkanju mirnega spanja.

Vzemi vsak večer, ko si že legel v posteljo po dve kavini žlici nerazredčenega medu, najsi bo tekoč ali že strjen in sicer hladnega, neugretega. Na zavžij medu takoj, ampak zadrži ga toliko časa v ustih, da se razgreje na telesno toploto in s slinami dobro pomeša. Pri nekaterih osebah učinkuje kura že prvi večer, pri zelo razdraženem živčevju šele po nekaj dneh. Najboljše učinkuje cvetlični (pomladni) med. Opozarjamo one osebe, ki se izogibajo sladkorja, ker se boje, da bi odebelele, da med ne debeli kakor sladkor, nasprotno razkrajja celo ono tolščo, ki jo kri odlaga na neljubi način na posamezna mesta človeškega telesa.

2. Med kot zdravilo proti vnetju sluznic v ustni votlini in proti temu vnetju sledečemu nahodu.

V slučaju vnetja ustne votline jemljejo bolniki med zmešan v vroči lipov čaj, ker je popolnoma napačno. Vsled vročine čaja izhlape lahka olja iz medu, vročina pa še bolj razdraži že itak vnete sluznice, ni čudno, da izostane vsak učinek. Ako hočemo potolažiti vnetje sluznice, moramo vzeti med nerazredčen in hladen, treba ga zadrževati čimdalje v ustni votlini, predno se ga zavžije, saj ni želodec vnet ampak ustna votlina. Najbolj primeren za ta namen je pomladni med, a ga ne kaže vzeti več nego kavino žlico v presledkih po 2 uri, ker je med močno hranilo, ki bi v veliki množini zavžit prekomerno obremenil srce. Popolnoma umevno je, da uživajo vsaki večer nerazredčen med kot tolažilo živčevja, ne poznajo vnetja sluznic v ustni votlini.

3. Med kot krepilo po prestani bolezni.

Med je hranilo, ki so ga čebele že prebavile, je naravnost neverjetno prebavljiv človeškemu želodcu. Ra-

zen sladkorja vsebuje med tudi železo in druge snovi, ki so potrebne za okrepčanje telesa po prestali bolezni ali pri šibkih otrocih. Tu pridejo najbolj v poštev temne vrste medu. Na črni kruh namazan temen med krepi neverjetno naglo oslabelelo človeško telo. V ta namen se vzame redno le nerazredčen med, ki se ga namaže na kruh le toliko, da ne kaplja iz kruha. Izgovor, da po medu zobje bolijo, ne drži. Resnici odgovarja, da med izčisti votline nagnitih zob, vsled česar pride živce v dotiko z zrakom in seveda zaboli. To je dobrohoten opomin, naj se podamo k zobozdravniku, da zaceli ranjene zobe v preveliko našo korist.

4. Med kot zdravilo pri obolenju želodeca, pljuč, črev, obisti in mehurja.

Med tem, ko se rabi med pri prej opisanih obolenjih nerazredčen, se rabi pri teh obolenjih vedno le razredčen z vodo ali kako drugo pijačo, ki pa ne sme biti toplejša nego telesna toplota. V ta namen služi najbolje ne premrzla, postana voda. V navadno čašo se vlije postano vodo, vzame kavino žlico medu, ki se ga toliko časa meša z vodo, da se popolnoma raztopi. Opomniti je treba, da se med silno nerad topi v vodi in je treba nekoliko vztrajnosti in potrpljenja, da se med popolnoma razdeli v vodi. V nobenem slučaju se ne sme jemati preveč in navadna čaša je dovoljna množina za odrastlo osebo in naj se jemlje v razdobju vsaj 2 ur. Po izkušnjah učinkuje vsak med zdravilno v teh slučajih obolenja, vendar je zdravilna moč posamzenih vrst medu pri raznih obolenjih različna. Za obolenje želodeca je najboljši ajdov med, za pljuča pomladni in hojev med, za čreva, obisti in mehur pa je najboljši visoko poletni med pravega kostanja, ki mu primešamo polovico ajdovega. Pripomnimo, da je z medom oslajena voda najcenejša in najbolj osvežujoča brezalkoholna pijača. Edino na kisle jedi, n. pr. salato ni priporočljivo piti take z medom oslajene vode, ker to prenese le malokateri želodec.

Žana naša male

Iz čarobnega kraljestva zvončkov.

Daleč, daleč za devetimi gorami in za devetimi vodami je bilo nekdanje tiho kraljestvo, obdano z velikim gozdom in daleč ločeno od sveta. Majhne hišice so stale po vaseh, mehak zelen mah jim je pokrival strehe. Sredi teh vasi pa je stal velik in visok star grad z mnogimi stolpi in stolpiči. V gradu sta stanovala kralj in kraljica.

Okoli stolpov in stolpičev pa so bili pritrjeni žlebovi z okroglimi odprtini in pod vsako odprtino in pod vsako luknjo je visel svetel zvonček. Vsi zvončki, ki so viseli na južni strani stolpov in stolpičev so bili iz čistega srebra in oni, ki so viseli na severni strani, iz čistega zlata. Kadar je pihal veter z juga, so se zazibali vsi srebrni zvončki in zazvonili s srebrnočistimi glaski. Kadar pa je zapihal veter s severa, so zazvonili zvončki z zlatimi glasovi. In če je kapljal dež raz streho in skozi luknje na zvončke, potem je zvonilo kakor srebro in zlato in mala kraljčina v zibelki se je smejala, smejala, da ni mogla nehati.

Ko pa je mala kraljčina zrastle in postala velika princezinja, je pogosto hitela na griček nad grad, se je vsedla v travo in ves dan poslušala, kako je zvonilo kakor srebro zdaj, zdaj kakor zlato, pa zopet kakor srebro in zlato.

Zgodilo pa se je, da se nekoč kraljčina ni več vrnila s takega sprehoda in nihče ni vedel, kje je ostala. Vse žalostno je bilo v gradu in v vsem kraljestvu in mati kraljica je noč in dan jokala. Kralj je poslal služabnike po vsem kraljestvu, naj iščejo kraljčino, pa drug za drugim so se vračali domov, nobeden je ni našel. In tedaj je kraljica še bolj jokala.

Med mnogimi kraljevimi služabniki je bil tudi lep mlad kraljevič, ki je imel kraljčino posebno rad. Stopil je pred jokajočo kraljico in ji je rekel: »Gospa kraljica, pripeljal bom kraljčino nazaj, pa naj jo iščem vse svoje življenje.«

Kraljica se je nekoliko potolažila in ni več toliko jokala, ker je mislila, da jo bo ta gotovo našel. Kadar pa je veter zapihal čez zvončke in so zazvončkali, se je zopet spomnila na svojega izgubljenega otroka in je zajokala. Čez dan je sedela v stolpu in je gledala na vse štiri strani, če hčerka že prihaja. Pa je ni bilo. Vsa zatopljena v žalost, je kraljica zbolela in umrla.

Kraljevič pa je prekorakal gozd, ki je obdajal kraljestvo, in je videl pred seboj lepo ravnino z mesti in vasmimi. Sonce je vzhajalo in tisoči rosnih kapljic so se lesketale v njegovih žarkih. Kraljevič pa, ki je vso noč hodil, se je utrujen vlegel v hrastovo senco in je zaspal. Ko se je prebudil, je stal pred njim majhen možiček z dolgo sivo brado. Obleden je bil v kratek črn jopič, ki je imel ob robu deset cofkov, v vsakem cofku pa je bil skrit zvonček. Če je možiček dvignil desno nogo, je zazvončkalo kakor srebro, če je pa dvignil levo nogo, je zazvončkalo kakor zlato.

Princ ga je začudeno gledal. Možiček pa mu je rekel: »Ždi se mi, da si žalosten; povej mi, kaj te teži!« Kraljevič pa je rekel: »Čemu naj ti pravim, saj mi ne moreš pomagati.« Nato možiček: »Morebiti pa, le povej!« In kraljevič mu je vse povedal. Možiček ga je pazno poslušal in ko je kraljevič končal, je pokimal z glavo: »Težko, težko se da tu svetovati. A če imaš čas, te bom peljal tja, kjer je kraljčina.«

Možiček je šel naprej, kraljevič pa za njim; pa sta prišla do široke reke. Možiček je poskočil, da so za-

zvončkali zvončki kot srebro in zlato in glej, široka reka je bila le še ozek in plitev potok, da sta ga lahko prebredla. Ko sta prišla na drugo stran, sta bila v ozki soteski, na koncu katere je gorela solčno-rumena luč, ki je bila vedno večja. Ko sta šla dalje, sta prišla v deželo, ki je kraljevič še ni nikoli videl. Na slamnati, z mahom porasli strehi kmetske hiše je ležalo solnce in spalo. Blizu tam je stala breza in v njenih gibkih vejah se je gugala luna, na malih vejicah pa so visele zvezdice in vse so spale.

Kraljevič je vprašal: »Kje sem in kje je kraljčina?«

Možiček pa je rekel: »Potrpi!« in je vzel kraljeviča s seboj v hišo. Notri je sedel za veliko javorjevo mizo v temnem kotu star mož. Nič drugega se ni videlo kot dolga siva brada. Možiček je zlezal na klop, se lepo priklonil in odkril ter velikanu nekaj zašepetal na uho. Mož je vstal in odšel iz hiše, kraljevič pa za njim. Tam zunaj je videl, kako je velikan solnce zbudil in mu pomagal na pot. Potem je upihnil zvezdice in snel luno raz vejo. Zdaj je kraljevič vedel, da je to sam Bog. Padel je pred njim na kolena in je prosil: »Ljubi Bog, ti vse veš, ti tudi veš, kje je kraljčina. Kralj in kraljica sta do smrti žalostna in vsi ljudje tudi. Povej, kje je kraljčina, daj mi jo, da jo odpeljem domov!«

Bog je odgovoril: »Dam ti jo, ker jo imaš rad. Toda počakati moraš nanjo sedem let. Če jo boš imel čez sedem let še prav tako rad kakor danes, bosta lahko odšla.«

Kraljevič je bil silno vesel in sedem dolgih let mu je bilo kakor sem dni. Ko so le-ta pretekla, je prišel zopet možiček z zvončki in je peljal kraljeviča v veliko belo hišo. V veliki in lepi dvorani je sedela kraljčina v družbi samih angelov. Bila pa je tako čudežno lepa, da je kraljevič ni mogel pogledati takoj; ko jo je pa pogledal, pa ni mogel

več očesa odvrniti od nje. Tekel je k njej in jo je stilnil k sebi in jo prosil, naj gre takoj z njim. In sta odšla. Pred njima pa je skakal možiček z zvončki na jopiču, da je vse cingljalo. Dolgo, dolgo sta hodila, pa sta bila vesela, ker sta šla domov. Ko sta prišla na hrib, je začel padati dež; z druge strani hriba pa je cingljalo: »Kling, klang, kling, klang.« enkrat srebrno, enkrat zlato. Vedela sta, da sta blizu doma.

Stekla sta s hriba naravnost proti gradu. O, kakšno veselje je bilo povsod! Najbolj vesel pa je bil kralj sam. Vse sta mu morala povedati, kako se jima je godilo. Vesela je bila sicer kraljčina, ker je bila zopet doma, a tudi žalostna, ker ni imela več mamice.

Čez sedem dni pa je bil v gradu velik praznik: kraljevič in kraljčina sta imela poroko. Vsi so bili srečni. Čez leto in dan pa je stari kralj umrl in mlada dva sta postala kralj in kraljica.

Lenoba.

Mama spravlja Jožka in Tončka spat. Preden zaspita, morata moliti večerno molitev. Prvi moli Tonček Oče naš, Angelovo čiščenje in se končno priporoči svojemu angelu varuhu. Ko konča, bi moral priti na vrsto Jožek. Ta pa se kratko odreže: »Isto!« in se vleže.

Nesreča.

Mihec: »Pomisli, včeraj sem padel z deset metrov dolge lestve.«

Poldek: »Beži kam? O revček! In se nisi nič poškodoval?«

Mihec: »Nič! Stal sem namreč na najnižjem klinu.«

Rdeč dim.

V prvem razredu slikajo učenci z barvami hišo. Neki učenec naslika dim z rdečo barvo. Učitelj ga vpraša, zakaj slika rdeč dim. Učenec se odreže: »V hiši ravno kuhajo rdečo peso!«